

## Arbejdsmiljø i Grobund Fabrik

*Arbejdsmiljø handler om et bæredygtigt arbejdsliv. Menneskets helbred og arbejsevne er ressourcer vi må hjælpe hinanden med at tage vare på. Sunde og sikre arbejdsforhold er det absolut grundlæggende. Men taler vi om bæredygtighed og permakultur i arbejdslivet, så vil vi desuden tilstræbe at regenerere helbred og arbejdskraft ved at skabe arbejdsforhold med plads til skaberglæde, udvikling, trivsel, kreativitet, samarbejde, tid, hvile og indsigt – og meget andet....:)*

### Referat fra møde i Arbejdsmiljøgruppen d.24. marts 2018 kl 17-18.30

Tilstede: Steffen, Bent, Henning, Kim og Nina. Inden mødet gik vi en runde på fabrikken, hvor også Hanne deltog. En del af nedenstående orientering foregik på fabrikken.

Dagsorden og mødeoplæg udsendt 21.03.18 af Nina (Bilag 1, sidst i dokumentet her)

Referant: Nina Kramer [ninakramer@live.dk](mailto:ninakramer@live.dk)

#### **INDHOLD**

[Gensidig orientering](#)

[Sammenfatning og uddybelse af Arbejdstilsynets svar](#)

[1. Arbejdsmiljøgruppen – Formål og opgaver](#)

[2. Arbejdsmiljøgruppens organisering og ansvar](#)

[3. Prioritering af opgaver inkl tidsperspektiv](#)

[4. Opgavefordeling og samarbejde](#)

[5. Kommende aktiviteter/møder](#)

[Bilag 1](#)

[Diverse relevant materiale:](#)

[Lovgivningen – relevante regler og krav](#)

[Generelt for produktionshallen – faste arbejdssteder](#)

[Specielt for små virksomheder \(1-9 medarbejdere\)](#)

[Støttemidler – rådgivning/værktøjer](#)

[Generelt om arbejdsmiljø –](#)

### Gensidig orientering

#### **Bent:**

Køb af fabrikken er sikkert, skønt ikke alle formaliteter er på plads.

Der er i købekontrakten klausuler angående visse fysiske forhold på fabrikken, som ikke ønskes ændret, da det kan forringe salgsprisen i det tilfælde, at fabrikken går tilbage til Tækker.

Drøftelse:

Det er vigtigt for os at få kendskab til hvilke klausuler der er forhandlingsbare / kan søges dispensation om. Fx til ændringer som medfører værdiøgning.

Bent fortæller at der på nuværende tidspunkt kun er ganske få virksomheder som er klar til at starte op i produktionshallen.

### Steffen:

Da vi med tiden vil være mange CVR numre samlet på en adresse kan vi med stor sandsynlighed forvente besøg af Arbejdstilsynet. Det giver derfor rigtig god mening at være på forkant ved at lægge os op ad arbejdsmiljøloven og Arbejdstilsynets vejledninger.

Vi må undersøge forsikringsbetingelser, da det kan have afgørende betydning for hvordan vi indretter og anvender produktionshallen.

### Henning:

Arbejdet med vedtægter for virksomhederne er i gang men ikke færdigt.

### Nina:

Nina har haft dialog (uofficielt) med en tilsynsførende i Arbejdstilsynet for afklaring af:

- Hvilke arbejdsmiljøregler gælder for selvstændige?
- Hvilke arbejdsmiljøregler gælder for arbejdsrum som deles af flere forskellige typer af virksomheder samt selvstændige?
- Hvad fokuserer Arbejdstilsynet især på ved tilsynsbesøg?

## Sammenfatning og uddybelse af Arbejdstilsynets svar

Som det fremgår af [Bekendtgørelse af lov om arbejdsmiljø](#) er arbejdsmiljølovens formål fortrinsvist at sikre et sikkert og sundt arbejdsmiljø for ansatte samt tydeliggøre at ansvaret for dette påhviler arbejdsgiveren. Dog beskrives i lovgivningen også visse arbejdsfunktioner og situationer ang. arbejde som ikke udføres for en arbejdsgiver [se § 2 og § 20](#) . Som selvstændig er man altså også omfattet af arbejdsmiljøloven, hvad fx. angår regler for [forebyggelse af ulykker](#), samt grænseværdier for stoffer og materialer (dvs kemi) og andre potentielt skadelige påvirkninger som fx støj, støv og lugt, lys og temperatur.

Arbejde som finder sted i et fælles arbejdsrum (fx produktionshallen) er omfattet af bekendtgørelsens **§ 20** som siger at: *Flere arbejdsgivere, der lader arbejde udføre på samme arbejdssted, og alle, der er beskæftigede på samme arbejdssted, skal samarbejde om at skabe sikre og sunde arbejdsforhold for alle beskæftigede.*

ARBEJDSRUM: Arbejdstilsynet mener, at et stort, åbent rum som produktionshallen helt sikkert vil høre til definitionen af et fælles arbejdsrum hvilket fx også kan omfatte udendørsarealer, fælles depotrum osv. Alt arbejde i det fælles arbejdsrum vil i væsentlig grad være omfattet af reglerne for [faste arbejdssteders indretning](#) og [arbejdsrum på faste arbejdssteder](#) uanset om den arbejdende er ansat, selvstændig eller frivillig.

Den tilsynsførende anbefaler;

- at vi indskriver i vedtægterne, at alle virksomheder/brugere tilstræber at følge bestemmelserne i arbejdsmiljøloven – særligt hvad angår ulykkesforebyggelse, grænseværdier og faste arbejdssteders indretning. (Hvis der bliver behov for lempelser/undtagelser af specifikke forhold – kan dette indføres hen ad vejen.)

Den tilsynsførende oplyser, at det første Arbejdstilsynet undersøger på et tilsynsbesøg er;

- at det tydeligt fremgår, at man har forholdt sig **konkret og forebyggende** til ulykkesrisici og væsentlige arbejdsmiljøpåvirkninger i det fælles arbejdsrum
- at man har etableret en gennemskuelig måde at **samarbejde** om arbejdsmiljøet. Der er metodefrihed, men dokumentation og en vis systematik tilrådes.

Drøftelse af Arbejdstilsynets anbefalinger:

Som udgangspunkt er arbejdsmiljølovens regler og anbefalinger på ingen måde i konflikt med Grobunds visioner om bæredygtighed, permakultur-principper, affaldsfrihed, sundhed, trivsel og samarbejde.

Det er væsentligt at understrege, at sikkerhedsspørgsmål er den enkelte selvstændiges eller arbejdsgivers ansvar. Men det kan være svært for den enkelte at forholde sig til hvilke regler som gælder og hvilke påvirkninger man skaber med sine arbejdsaktiviteter – i det fælles arbejdsrum.

Umiddelbart giver det god mening at indskrive overordnede rammer og regler for arbejdsmiljøspørgsmål i vedtægterne.

Det giver desuden mening at opbygge en samarbejdsstruktur som - også på sigt - kan håndtere fælles arbejdsmiljøforhold i det fælles arbejdsrum, samt bistå den enkelte virksomhed med sparring og information.

**VIGTIGT:** Et af de første spørgsmål vi må forholde os til vedrører logistik, indretning og anvendelse af de forskellige områder af fabrikken (kontorlokalerne nok undtaget).

Det haster derfor at få information om virksomhederne mm så Fabrikgruppen kan lave en gennemarbejdet PLAN for gruppering og hensigtsmæssig placering af virksomheder, lager, værksteder, fællesområder, færdselsveje osv.

Dette er vigtigt, ikke kun af hensyn til arbejdsmiljøet, men helt afgørende for det videre arbejde med Grobunds værdigrundlag vedrørende bæredygtighed, samarbejde og permakultur-principper – herunder industriel økologi/symbiose.

Hvis der åbnes op for at folk bare går i gang med at installere sig på fabriksområdet og dermed definere brugen af de forskellige områder, kan det blokere vores mulighed for at 'komme rigtigt igang'. Derfor må al anvendelse af fabrikken frem til at der foreligger en helhedsplan være MIDLERTIDIG.

## 1. Arbejdsmiljøgruppen – Formål og opgaver

Arbejdsmiljøgruppen skal på fabriksgruppens vegne arbejde med afklaring af arbejdsmiljøregler og arbejdsmiljøforhold – herunder sikkerhed, sundhed og trivsel - i DET FÆLLES ARBEJDSRUM.

Vi har behov for en afgrænsning af **hvor** og for **hvem** arbejdsmiljølovens bestemmelser gælder og dermed hvem arbejdsmiljøgruppens arbejde primært skal rette sig mod.

Arbejdsmiljøgruppen skal komme med oplæg til Fabrikgruppen vedrørende:

- beskrivelse og afgrænsning af hvem og hvilke områder som er omfattet af arbejdsmiljøloven
- beskrivelse af gråzone-områderne (Kultur, hobbyrum, fællesværksteder)
- hvad der skal indskrives i vedtægterne om arbejdsmiljøforhold
- foranstaltning af konkrete sikkerhedsforanstaltninger
- en samarbejdsstruktur om arbejdsmiljøspørgsmål
- trivselsforanstaltninger – indeklima, planter, lys, luft, hygge :)

Arbejdsmiljøgruppen **skal** medvirke i logistik/lokaleplan for Arbejdsrum Fabrik (produktionshallen).

Arbejdsmiljøgruppen skal indsamle erfaringer fra andre steder/arbejdsrum med mange forskellige typer af brugere.

Arbejdsmiljøgruppen skal samle forslag og ideer til hvordan vi med et 'livsverdenperspektiv' kan forholde os til vores fælles arbejdsmiljø - problemløsning, forebyggelse, samarbejde og trivsel.

Forslag:

- Regelmæssige dialogmøder – hvor man kan drøfte problemer OG løsninger
- Tavler/billeder/installationer med oplysning og inspiration om sikkerhed.
- Trivsels-dialogtavle til info, forslag, debat osv.
- Arbejdslivshistorier – vi kan dele med hinanden og tage ved lære af
- 'Kørekort' til fællesværkstederne
- Mentorordning for nye virksomheder
- Sikkerheds og trivsels-introduktion for alle faste brugere af det fælles arbejdsrum

## 2. Arbejdsmiljøgruppens organisering og ansvar

Arbejdsmiljøgruppen skal have 1-2 repræsentanter i Forening Fabriks bestyrelse for at sikre en åben og direkte kommunikation, flydende information samt prioritering af arbejdsmiljøspørgsmål.

Arbejdsmiljøgruppen præsenterer sine oplæg for bestyrelsen og deltager i diskussion og beslutninger

## 3. Prioritering af opgaver inkl tidsperspektiv

De mest presserende opgaver omhandler:

- Beskrivelse hvor og for hvem arbejdsmiljøloven gælder/ikke gælder/gråzone:
  - brugergrupper (virksomheder, selvstændige, brugere af fællesværksteder, gæster og frivillige)
  - områder (Produktionshal, gårdsplads, værksteder, kontor, køkken, lager, kulturlokaler) – særligt definition af det fælles arbejdsrum.
- Oplæg til hvad der skal indskrives i vedtægterne om arbejdsmiljøforhold
- Input til virksomheds/introduktionsspørgeskema

## 4. Opgavefordeling og samarbejde

I første omgang er det Steffen og Nina som arbejder videre med de prioriterede opgaver – og rapporterer til Fabrikgruppen – Bent og Henning.

Nina skriver referat og sender til øvrige deltagere for godkendelse i løbet af kommende uge.

## 5. Kommende aktiviteter/møder

Der planlægges et stormøde i forbindelse med indvielse på fabrikken lørdag d 7. april 2018 hvor vi vil give en status på arbejdsmiljøgruppens arbejde.

# Bilag 1

## Dagsorden til møde i Arbejds miljøgruppen lørdag d.24. marts 2018 kl 15-18 på Fabrikken/kulturhuset i Ebeltoft

1. Gensidig orientering
2. Formål med Arbejds miljøgruppen
3. Arbejds miljøgruppens organisering, opgaver og ansvar i forhold til Fabrikgruppen
4. Opgavefordeling og samarbejde
5. Prioritering af opgaver inkl tidsperspektiv
6. Kommende aktiviteter/møder

### Oplæg/info til mødet

Grobund og dermed alle arbejdspladser omfattende ansatte i Fabrik, Landbrug, Fiskeri osv er omfattet af Arbejds miljøloven hvis hensigt er at sikre:

1. *et sikkert og sundt arbejdsmiljø, der til enhver tid er i overensstemmelse med den tekniske og sociale udvikling i samfundet, samt*
2. *grundlag for, at virksomhederne selv kan løse sikkerheds- og sundhedsspørgsmål med vejledning fra arbejdsmarkedets organisationer og vejledning og kontrol fra Arbejdstilsynet.*

Det er den enkelte virksomhedsejer/arbejdsgivers ansvar, at sikre sikkerhed og sundhed for sine ansatte.

I hvilket omfang arbejdsmiljøloven også gælder for selvstændige og frivillige skal undersøges.

### Udfordringer

*Hvordan organiserer vi os både rent fysisk og praktisk samt forebygger ulykker, arbejdsskader og fremmer trivsel og samarbejde i 'det fælles rum' når vi er/har:*

- Ét stort fælles arbejdsrum - Produktionshallen
- Mange forskellige typer af virksomheder
- Mange selvstændige/små virksomheder
- Begrænsede ressourcer (viden/tid/penge)
- Tidspres i forhold til tilbagemelding til virksomheder. Behov for oplysninger om virksomhedernes fysiske arbejdsmiljøforhold med henblik på:
  - gruppering i forhold til diverse sikkerhedsforanstaltninger (støj, støv, lugt, brandfare osv)
  - indretning af Produktionshallen ( placering, logistik, færdsel, transport, flugtveje)

Hvis Fabrikgruppen arbejder aktivt og forebyggende med ovenstående udfordringer skabes mulighed for vi alle kan spare tid, penge, ressourcer, frustrationer osv. samt facilitere et godt samarbejde med Arbejdstilsynet.

## Diverse relevant materiale

### Lovgivningen – relevante regler og krav

Arbejds miljøloven: <https://arbejdstilsynet.dk/da/regler/love/sam-1072-arbejds miljøloven>

## Generelt for produktionshallen – faste arbejdssteder

<https://arbejdstilsynet.dk/da/regler/at-vejledninger/a/a-1-11-arbejdsrum-pa-faste-arbejdssteder>

<https://arbejdstilsynet.dk/da/regler/at-vejledninger/p/a-1-14-planlaegning-af-faste-arbejdssteder>

## Specielt for små virksomheder (1-9 medarbejdere)

<https://arbejdstilsynet.dk/da/regler/at-vejledninger/s/f-3-1-samarbejde-i-virksomheder-med-hoejst-ni-ansatte>

<https://arbejdstilsynet.dk/da/regler/at-vejledninger/f/f-0-4-forebyggelse-ulykker-sma-virksomheder>

## Støttemidler – rådgivning/værktøjer

Nedenstående er et uddrag fra Arbejdsmiljøforskningsfondens opslag ang. Støtte til forskningsprojekter 2018. Det er ikke aktuelt at søge forskningsmidler, men kunne måske være relevant at lave en uofficiel forespørgsel i forhold til rådgivningsbistand.

*..... Der er behov for interventions- og implementeringsprojekter, så viden om forebyggelse af risikofaktorer testes i praksis, og nye arbejdsmiljømæssige tiltag på arbejdspladserne kan udvikles, forankres og spredes.*

*Fonden efterspørger i den forbindelse innovative og originale udviklingsprojekter, som er solidt forankret i de relevante målgrupper, og hvor der er tæt samarbejde mellem 'forskere/udviklere' på den ene side og vidensftagere, brugere og andre udviklere på den anden side.*

### **Små virksomheder**

*Tidligere undersøgelser viser, at små virksomheder ofte ikke indhenter viden om arbejdsmiljø og gennemfører selvstændige arbejdsmiljøinitiativer. Med baggrund i disse undersøgelser er det af interesse at få undersøgt, hvordan sikkerhed i arbejdet kan indarbejdes i små virksomheders daglige arbejdsgange. Det er desuden af interesse at få undersøgt, hvordan god praksis og viden om sikkerhed i arbejdet kan formidles i en form, som ledere og medarbejdere i små virksomheder kan anvende umiddelbart. Der bør i den sammenhæng tages højde for, at også små virksomheder er forskellige bl.a. i forhold til ledelse, organisationsformer og brancheforhold.....*

## Generelt om arbejdsmiljø –

<http://www.arbejdsmiljoviden.dk/>